

EIA - IPPC - SEA

VÝZNAM PROCESU EIA PŘI OCHRANĚ PRŮCHODNOSTI KRAJINY PRO VELKÉ SAVCE

Petr Anděl, str. 2-4

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NA ÚROVNI PROJEKTOVÉ EIA: SROVNÁNÍ ČESKÁ REPUBLIKA – SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Tomáš Šikula, str. 5-8

BIOTECHNOLOGICKÉ PŘÍPRAVKY POUŽÍVANÉ V CHOVECH PRASAT A DRŮBEŽE PRO SNÍŽENÍ EMISÍ AMONIAKU A ZÁPACHU

*Petr Zajíček, Jaroslava Malířová
str. 9-12*

PROCES POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – STANOVISKO EIA

*JUDr. Libor Dvořák
str. 13*

PŘECHOD A ZÁNİK INTEGROVANÉHO POVOLENÍ, POVINNOSTI PROVOZOVATELE ZAŘÍZENÍ

*Kolektiv pracovníků oddělení integrované prevence a IRZ MŽP
str. 14-15*

AKTUÁLNÍ INFORMACE K REVIZI BREF „VÝROBA ŽELEZA A OCELI“

*Jan Kolář
str. 16*

VÝZNAM PROCESU EIA PŘI OCHRANĚ PRŮCHODNOSTI KRAJINY PRO VELKÉ SAVCE

Petr Anděl

doc. RNDr. Petr Anděl, CSc.
EVERNIA s.r.o., Liberec
e-mail: andel@evernia.cz

Abstrakt

Důsledkem fragmentace krajiny dopravní a sídelní infrastrukturou je omezená průchodnost území pro volně žijící živočichy, což může vést k zásadním negativním vlivům na životaschopnost řady druhů. Předkládaný příspěvek navazuje na článek publikovaný v tomto časopise v roce 2009 a popisuje nové odborné podklady, které vznikly jako výstup projektu vědy a výzkumu Ministerstva životního prostředí. Jedná se o migračně významná území a dálkové migrační koridory. Obě tyto kategorie ochrany průchodnosti krajiny jsou velmi dobře využitelné jak při strategickém hodnocení koncepcí a územních plánů (SEA), tak při posuzování vlivů změrů dopravních staveb na životní prostředí (EIA).

Abstract

The consequence of landscape fragmentation caused by traffic and settlement infrastructure is the limited landscape permeability for wildlife movement. The impact on species viability can be serious. The submitted paper develops the article published in this journal in 2009 and describes new materials as the result of the R&D project of the Ministry of the Environment. The concept includes delimitation of Significant Migration Areas (SMA) and Long-Distance Migration Corridors (LDMC). These categories of landscape permeability protection are highly usable in the environmental assessment of conceptions and landscape plans (SEA) and environmental assessment of traffic construction (EIA).

Klíčová slova:

fragmentace krajiny, velcí savci, migračně významná území, dálkové migrační koridory, dopravní a sídelní infrastruktura

Úvod

V roce 2009 ve druhém čísle tohoto časopisu jsem v článku Fragmentace krajiny a proces EIA /1/ prezentoval rozbor problematiky fragmentace krajiny, bariérového efektu a ochrany migračních koridorů pro volně žijící živočichy ve vazbě na strategické hodnocení vlivu koncepcí a územních plánů (SEA) i posuzování vlivů konkrétních záměrů dopravních staveb (tzv. projektová EIA). Uvedeny byly metodické nástroje jako hodnocení nefragmentovaných oblastí dopravou - metoda UAT /2/, zpracovávání migračních studií - na úrovních strategické, rámcové a detailní - podle Technických podmínek Ministerstva dopravy č. 180 /3/ i řešení problematiky průchodnosti malých mostních objektů na vodních tocích /4/. Popsána byla i koncepce ochrany migračních koridorů, skládající se ze tří stupňů: migračně významných území (MVÚ), dálkových migračních koridorů (DMK) a migračních tras (MT). Tato koncepce předpokládá, že MVÚ a DMK budou vymezeny jednotně pro celé území

ČR a migrační trasy budou řešeny vždy v rámci investiční přípravy konkrétního záměru.

V roce 2009 nebyly podklady na celostátní úrovni ještě k dispozici. Teprve koncem roku 2010 byl prezentován výstup projektu vědy a výzkumu Ministerstva životního prostředí ČR řešený Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i., firmou EVERNIA s.r.o. a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, ve kterém byla upřesněna MVÚ a vymezeny DMK. Ty jsou dnes přístupné všem uživatelům, včetně zpracovatelů dokumentací EIA a SEA. Celkově jsou výsledky popsány v publikaci Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce /5/, která je volně ke stažení na stránkách www.evernia.cz. Přehled o rozmístění MVÚ a DMK v České republice poskytuje ilustrační mapa v měřítku 1 : 650 000 /6/, digitální verze výstupu je na Agentuře ochrany přírody a krajiny ČR. V další části budou MVÚ i DMK popsány podrobněji.

Velcí savci jako modelová skupina

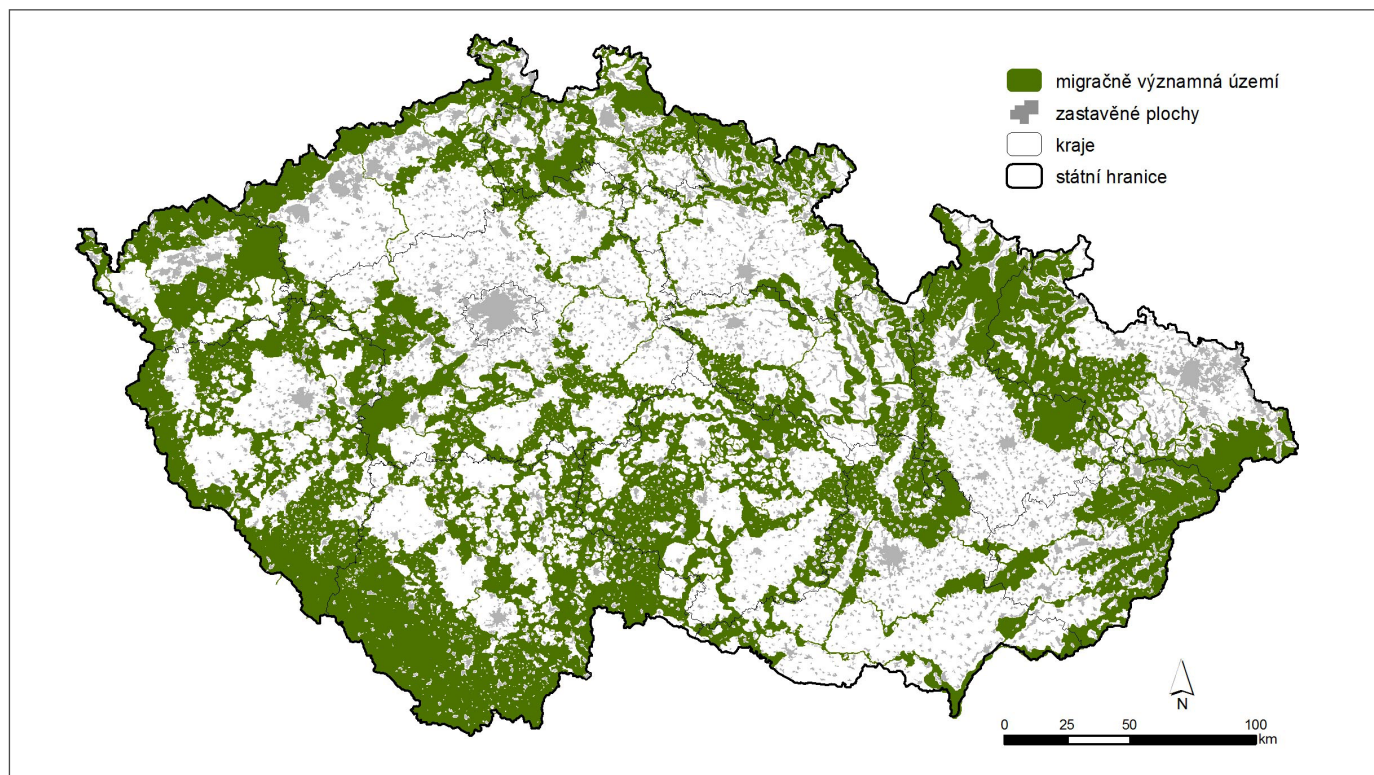
Fragmentace krajiny se v různé míře dotýká všech skupin volně žijících živočichů. Pro zpracování základní koncepce byli jako modelová skupina vybráni tzv. velcí savci, kam byli v projektu zařazeni rys ostrovid, vlk obecný, medvěd hnědý, los evropský a jelen lesní. Naskytá se otázka, proč byla zvolena právě tato relativně úzká skupina druhů. Podtrhnout je třeba dva základní důvody.

Prvním důvodem je ochrana vyjmenovaných druhů jako takových. Kromě jelena lesního patří všechny tyto druhy mezi zvláště chráněné druhy podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Rys, vlk a medvěd jsou rovněž chráněni jako tzv. evropsky významné druhy v rámci evropské soustavy Natura 2000. Tyto druhy mají značné nároky na volný pohyb v krajině a bez funkčního propojení jednotlivých populací není jejich existence dlouhodobě udržitelná.

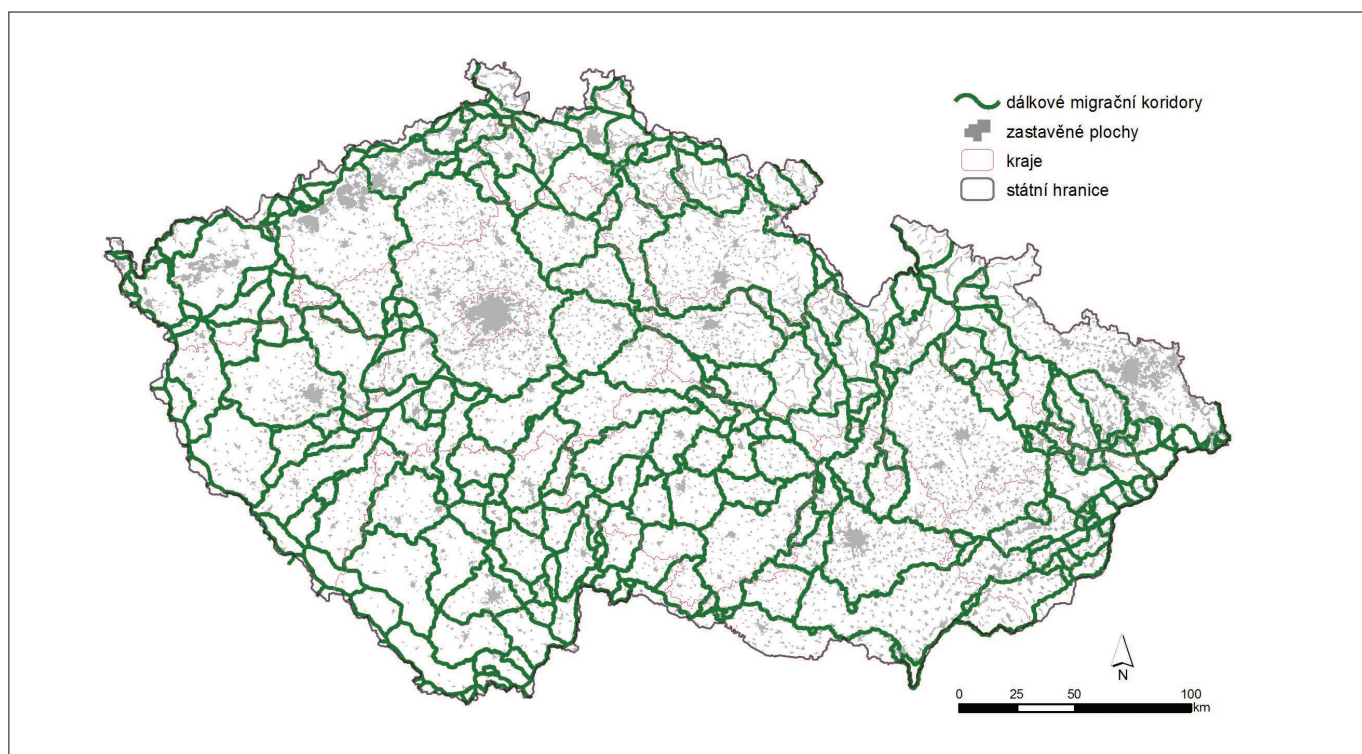
Druhý důvod je stejně významný. Tyto velké savce je třeba považovat za reprezentanty lesních ekosystémů. Vzhledem k jejich vysokým ekologickým nárokům je zřejmé, že tam, kde bude zajištěna propustnost krajiny pro velké savce, bude dostatečná i pro ostatní druhy lesních živočichů. Ochranou konektivity krajiny pro velké savce je tedy řešena i konektivita lesních ekosystémů jako celku. Ty přitom tvoří významnou část naší přírody, pokrývající cca 30 % rozlohy ČR.

Migračně významná území (MVÚ)

Migračně významná území jsou nejvyšší vymezenou jednotkou v rámci koncepce ochrany průchodnosti krajiny pro volně žijící živočichy. Vychází ze základního požadavku udržení průchodnosti krajiny ve vazbě na větší krajinné celky (např. propojení Karpatské soustavy a Českého masivu). Jedná se o široká území, která zahrnují oblasti jak pro trvalý výskyt druhů, tak pro zajištění migrační průchodnosti. Je

Obr. 1: Migračně významná území

Obr. 2: Dálkové migrační koridory

základní podmínkou, aby v MVÚ byla problematika fragmentace krajiny zařazována jako jedno z povinných rozhodovacích hledisek v rámci územního plánování a investiční přípravy. MVÚ byla v základním návrhu připravena v roce 2008, pokrývala 67 % ČR a AOPK je vydala jako tzv. územně analytický podklad. V rámci projektu VaV byla MVÚ upřesněna a v konečném návrhu zaujímají 42 % rozlohy ČR.

Migračně významná území mají tyto základní vlastnosti:

- jedná se o území nezbytná pro zajištění dlouhodobé existence populací velkých savců. Zahrnují jak oblasti stálého výskytu, tak území nutná pro zajištění migračního propojení.
- obsahují a propojují všechny oblasti stálého výskytu zájmových druhů v ČR;

- jejich základní funkcí je ochrana konektivity krajiny jako celku. Z tohoto hlediska jsou klíčovou kategorií;
- mají charakter vzájemně propojené sítě, nezahrnují malá izolovaná území, která nelze funkčně připojit k hlavní síti
- mají převážně plošný charakter, zaujímají významnou část ČR. Liniový charakter mají pouze v místech, kde procházejí silně fragmentovanou krajinou, která obsahuje pouze zbytky vhodných biotopů.

Migračně významná území nejsou koncipována jako nová velkoplošná kategorie ochrany přírody. MVÚ jsou z 85 % pokryta oblastmi, které jsou již chráněné pomocí jiných kategorií ochrany přírody. MVÚ přináší do systému ochrany nový prvek, a to vyšší důraz nejen na kvalitu biotopů, ale především na jejich propojenost. Jejich hlavní funkcí je konektivita krajiny jako celku a to je právě skutečnost, která by měla být zohledněna v procesu SEA/EIA.

Dálkové migrační koridory (DMK)

Dálkové migrační koridory jsou základní jednotkou pro zachování dlouhodobě udržitelné průchodnosti krajiny pro velké savce. Jsou to liniové krajinné struktury délky v desítkách kilometrů a šířky v průměru 500 m, které propojují oblasti významné pro trvalý a přechodný výskyt velkých savců. Jsou nástrojem pro koordinaci zájmů ochrany přírody a rozvoje území. Bez vymezení a ochrany DMK dochází k tomu, že významný koridor, do jehož průchodnosti byly investovány značné prostředky (např. výstavbou ekoduktů na dálnicích), je znehodnocen realizací jiné bariéry. Celková délka vymezených DMK v ČR je cca 10 000 km.

Dálkové migrační koridory mají tyto základní vlastnosti:

- propojují oblasti významné pro trvalý a přechodný výskyt velkých savců;
- jsou koncipovány jako nezbytné minimum (nikoliv optimum) pro zachování průchodnosti krajiny pro velké savce, nejen z hlediska současnosti, ale i dlouhodobé udržitelnosti;
- jsou součástí migračně významných území. V místech, kde MVÚ dosahují velké rozlohy (většinou horské oblasti, místa trvalého výskytu) představují DMK pouze reprezentanta řady možných potenciálních koridorů. Naopak v místech s velmi omezenou migrační průchodností jsou DMK často posledním místem umožňující migraci velkých savců. Právě ochrana posledních reálných průchozích tras je klíčovým úkolem DMK.
- součástí DMK nejsou intravilány obcí, a to i v případě, kdy se nacházejí v pásmu 250 m na každou stranu od osy koridoru. Regulativy požadované pro DMK se na intravilány obcí nevztahují.
- jsou koncipovány tak, aby byly maximálně průchodné v celé své délce. Místa, kde se na DMK již dnes vyskytují neprůchodné bariéry se označují jako místa kritická (v současnosti cca 30 míst). Jedná se o výjimečné případy a podmínkou je, aby dodatečné zprůchodnění bylo reálně dosažitelné. Místa, která jsou dnes průchozí velmi obtížně se označují jako místa problémová (v současnosti cca 180 míst).
- DMK jsou napojeny na obdobné sítě migračních koridorů všech sousedních států a stávají se součástí celoevropské sítě.

Dálkové migrační koridory nejsou koncipovány jako nová kategorie ochrany přírody. Přibližně 90 % jejich celkové délky prochází územími, která jsou již nějakým způsobem chráněna legislativou ochrany přírody. Je úkolem územního plánování a procesu SEA/EIA zajistit, aby nedocházelo k přerušení DMK výstavbou dopravních, sídelních a průmyslových bariér.

Závěr

Vymezením MVÚ a DMK byla ukončena etapa přípravy odborných podkladů pro základní řešení fragmentace krajiny a její migrační průchodnosti pro volně žijící živočichy. V současné době jsou k dispozici metodiky pro popis stupně fragmentace, pro navrhování migračních objektů na dálnicích a silnicích a pro ochranu migračních koridorů. Všechny tyto materiály /2 - 5/ jsou volně k dispozici na webových stránkách www.evernia.cz a účastníci procesu EIA je mohou plně využít.

Existence odborných materiálů ale představuje pouze první krok na dlouhé cestě k praktickému řešení problematiky fragmentace krajiny u nás. Dosud chybí jednoznačné ukotvení tohoto problému v legislativě a rovněž povědomí u odborné i laické veřejnosti o celkové závažnosti tématu je nedostatečné. Zde je velký úkol pro zpracovatele dokumentací a posudků EIA a pro úředníky státní správy, aby důsledně začlenili fragmentaci krajiny do rozhodovacích procesů jak na úrovni koncepcí a územních plánů, tak při hodnocení záměrů.

Příspěvek je výstupem projektu VaV Ministerstva životního prostředí ČR SP/2d4/36/08 „Vyhodnocení migrační propustnosti krajiny pro velké savce a návrh ochranných a optimalizačních opatření“.

Použitá literatura

1. ANDĚL, P.: Fragmentace krajiny a proces EIA. Časopis EIA - IPPC - SEA, č. 2, s. 4 - 6, 2009.
2. ANDĚL, P. - GORČICOVÁ, I. - HLAVÁČ, V. - MIKO, L. - ANDĚLOVÁ, H.: Hodnocení fragmentace krajiny dopravou. Metodická příručka. - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2005, 99 s., ISBN 80-86064-92-1.
3. Migrační objekty pro zajištění průchodnosti dálnic a silnic pro volně žijící živočichy. - Technické podmínky Ministerstva dopravy ČR č. 180. Evernia Liberec, 92 s., 2006, ISBN 978-80-903787-0-6.
4. HLAVÁČ, V. - ANDĚL, P.: Mosty přes vodní toky - ekologické aspekty a požadavky. Metodická příručka. - Krajský úřad Vysočina a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 27 s., 2008, ISBN 978-80-87051-40-5.
5. ANDĚL, P. - MINÁRIKOVÁ, T. - ANDREAS, M. /eds./: Ochrana průchodnosti krajiny pro velké savce. - Evernia Liberec, 137 s., ISBN 978-80-903787-5-9.
6. ANDĚL, P. - MINÁRIKOVÁ, T. - ANDREAS, M. /eds./: Migrační koridory pro velké savce v České republice. - Evernia Liberec, ISBN 978-80-903787-6-6.

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NA ÚROVNI PROJEKTOVÉ EIA: SROVNÁNÍ ČESKÁ REPUBLIKA – SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Tomáš Šíkula

Mgr. Tomáš Šíkula
HBH Projekt spol. s r.o.
Kabátňikova 5, 602 00 Brno
t.sikula@hbh.cz

Úvod

V posledních letech, zejména po vstupu České republiky do Evropské unie, se zvýšil počet procesů posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, které mají mezinárodní charakter. I když se ne vždy jedná o mezinárodní posuzování podle příslušných paragrafů zákona č.100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, dodržují se obvykle parametry ESPOO úmluvy, aby se dotčená sousední země měla možnost do procesu aktivně zapojit.

V rámci posuzování vlivů záměru v mezistátním rozsahu je pak velmi důležité, z pohledu české strany, znát také legislativní rámec procesu EIA definovaný národní legislativou dotčeného (sousedního) státu. Ke zvýšení takového povědomí se rozhodlo MŽP ČR přispět sérií článků, které se budou zabývat porovnáním důležitých institutů v legislativě ČR a sousedního státu. Na úvod bylo vybráno porovnání se státem, který je nám i právně nejbližší, a to se Slovenskou republikou.

Oblast posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), respektive její legislativní vymezení, mělo společný česko-slovenský základ v zákoně č. 17/1992 Sb., o životním prostředí a následně v zákoně č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Od té doby, po rozdělení společného státu, šla národní legislativa obou zemí samostatnou cestou, ale společné kořeny vycházející z evropské směrnice Rady 85/337/EHS, o posuzování vlivů určitých veřejných a soukromých projektů na životní prostředí, v platném znění (Směrnice EIA), jsou patrné dodnes.

Stávající národní zákony EIA, v České republice zákon č. 100/2001 Sb. (dále jen český EIA zákon) a ve Slovenské republice zákon č. 24/2006 Z.z. (dále jen slovenský EIA zákon) jsou si i nadále velmi podobné a jejich významnými rozdíly a srovnáním významných institutů se zabývá právě tento článek.

Porovnávané oblasti

1. Právní ochrana účastníků procesu EIA

Uvedení do problematiky

Právní ochranou účastníků procesu EIA se rozumí možnost přezkoumatelnosti procesu EIA soudem. Tato právní ochrana byla dlouhá léta v ČR kritizována ze stran nevládních organizací jako nedostatečná a do českého EIA zákona byla implementována až v posledních letech. Nyní je možné podat žalobu z důvodu porušení zákona EIA a díky tomu se domáhat zrušení navazujícího rozhodnutí (např. stavebního

povolení nebo územního rozhodnutí). Odkladný účinek této žaloby byl ale vyloučen.

Porovnání

Vzhledem k tlaku Evropské komise na sjednocení přístupu jednotlivých zemí Evropské unie k dané problematice, je tato oblast řešena na Slovensku stejně jako u nás. Nyní již lze přímo soudně napadnout proces EIA, jednotlivé procesní postupy, ale žaloba také nemá odkladný účinek.

2. Účast veřejnosti na procesu EIA

Uvedení do problematiky

V posledních letech také často diskutovaná otázka, kdy se řeší, zdali má veřejnost dostatečné možnosti účastnit se rozhodovacích a povolovacích řízení a také procesu EIA. Obecně lze říci, že veřejnost měla, a stále má, dostatek možností, účastnit se aktivně procesu EIA a v příslušných paragrafech zákona se pouze odráží skutečnost, kdy jsou naše demokracie stále nevyzrálé a zejména nevládní organizace mají tendence proces EIA mnohdy zbytečně komplikovat a prodlužovat. Na základě toho se pak vymýšlejí kategorie, jako „zainteresovaná veřejnost“ a podobně, aby se omezily možnosti zapojení „problematické“ veřejnosti.

Porovnání

Na Slovensku byla snaha vyřešit problémy s veřejností, která se přes proces EIA dostávala do navazujících řízení, zavedením institutu „Zainteresovaná veřejnost“. Jedná se o veřejnost, která má zájem, nebo může mít zájem na postupech environmentálního rozhodování. Pod tento pojem jsou zahrnovány Občanské iniciativy, Občanská sdružení a organizace podporující ochranu životního prostředí (zřízené podle zvláštních předpisů). Tyto skupiny mají v zákoně jasně definované parametry a z nich se pouze Občanská sdružení a organizace podporující ochranu životního prostředí mohly účastnit navazujících správních řízení, pokud se před tím aktivně zapojily do procesu EIA.

Aktuální znění slovenského EIA zákona se ovšem de facto vrací k původní verzi, kdy pojem zainteresovaná veřejnost zůstává, ale vrací se v plné míře do hry klasické pojetí veřejnosti, jako je tomu u nás (fyzické a právnické osoby bez omezení, bez nutnosti vazby na záměrem dotčené místo, stačí se jen písemně vyjádřit během procesu EIA).

3. Orgány (příslušné úřady) posuzování vlivů na životní prostředí

Uvedení do problematiky

Proces posuzování vlivů na ŽP (EIA) bývá v gesci státního úřadu, který tento proces řídí a je za něj zodpovědný. V České republice, po určitém vývoji státní správy a samosprávy, funguje model, kdy příslušným úřadem je MŽP ČR a jednotlivé Krajské úřady.

Porovnání

Na Slovensku je situace podobná, ale příslušných úřadů je více. Kromě toho, že příslušnými úřady jsou navíc Obvodné úřady, dále Krajské úřady a MŽP SR, tak příslušnými úřady jsou v případě celostátních koncepcí také příslušná resortní ministerstva. V takovém případě je MŽP SR pouze jeden z účastníků procesu, který dává své stanovisko.

4. Institut autorizovaných osob

Uvedení do problematiky

Přestože Směrnice EIA nezná pojem odborně způsobilá či autorizovaná osoba, je tento institut v obou zemích zaveden nadstandardně a to již od dob zákona č. 244/1992 Sb., a domnívám se, že zcela oprávněně. Posuzování vlivů na životní prostředí je komplexní odborná činnost a měla by ji zaštiťovat dostatečně zkušená a odborně způsobilá osoba v dané problematice.

V České republice jsou pro institut autorizované osoby charakteristické tyto skutečnosti. Autorizace je vázána vždy na fyzickou osobu, uděluje se po splnění předpokladů pro všechny typy záměrů a uděluje se ve správním řízení na dobu pěti let (s možností opakovaného prodloužení vždy po pěti letech).

Tato autorizace je vyžadována u zpracovatelů Dokumentace vlivů záměru na životní prostředí (Dokumentace EIA), (případně Oznámení záměru v rozsahu Dokumentace EIA) a Posudku o vlivech záměru na životní prostředí (Posudek EIA).

Porovnání

Odborná způsobilost na Slovensku (pojem autorizace nepoužívají) má oproti České republice dosti odlišné pojetí a téměř shodné jsou pouze podmínky a postupy potřebné k získání odborné způsobilosti.

Zásadním rozdílem je skutečnost, že odborná způsobilost, kromě toho, že je potřebná pouze pro zpracování Posudku EIA, je udělována podle odbornosti a není možné, aby například specialista na silnice zpracovával Posudek EIA na přehradu.

Dále jsou to potom již méně významné rozdíly, jako možnost získání odborné způsobilosti pro právnickou osobu (firmu), případně, že odborná způsobilost se uděluje na dobu neomezenou.

5. Varianty

Uvedení do problematiky

Povinná variantnost posuzovaných záměrů je jeden z velkých mýtů, se kterým se při posuzování vlivů na životní prostředí setkáváme. Přitom smyslem procesu EIA je primárně zjistit, jestli je záměr přijatelný pro životní prostředí či nikoliv, zda nepřekročí míru jeho únosného zatížení, a je vedlejší, zda je záměr předložený ve variantách, nebo jako invariantní. Je pouze rizikem investora, pokud předloží záměr v jediné variantě, poněvadž se může stát, že mu bude vydáno nesouhlasné stanovisko EIA. Proto je v jeho zájmu předložit variant více.

V zákoně EIA ČR není přímo stanoveno, kolik variant je nezbytné v rámci procesu EIA předložit. Předpokládá se, že bude předloženo více aktivních variant, ale zákon EIA ČR toto přímo nevyžaduje.

Tento stav má svoji logiku, neboť u technologií, případně menších staveb je snadnější a levnější zpracovat a před-

ložit více aktivních variant, než například u velkých dopravních staveb. Navíc zejména liniové dopravní stavby mají významný územní dopad, a pokud je pro ně v územně plánovací dokumentaci (ÚPD) schválený koridor, tak by varianty neměly tento koridor přesahovat. Vyjádření během procesu EIA by pak měly tuto skutečnost respektovat a nepožadovat varianty zcela mimo schválený koridor v ÚPD, často s úplně jinou dopravní funkcí.

Porovnání

Slovenský EIA zákon řeší tento problém striktní podmínkou (viz § 22, odst. 3 zákona). V Zámeru EIA (v ČR analogie Oznámení EIA) musí být předloženy minimálně dvě aktivní varianty, plus varianta nulová. Bez ohledu na to, zda-li je nebo není koridor pro silnici stabilizován v ÚPD.

Toto řešení má výhodu v tom, že už pro zjišťovací řízení je připraveno více aktivních variant, ze kterých může příslušný úřad vybrat variantu pro Správu o hodnocení (v ČR Dokumentace EIA), což se běžně děje.

Negativem tohoto přístupu může být skutečnost výskytu případů, kdy se varianty navrhují čistě účelově, „aby nějaké byly“. Toto riziko ovšem platí obecně vždy pro variantní řešení.

Zde je nutno pro úplnost zmínit, že lze příslušný úřad požádat o možnost předložit invariantní řešení.

6. Naturové posouzení

Uvedení do problematiky

Po vstupu obou zemí do Evropské unie byla oblast posuzování vlivů na životní prostředí rozšířena o fenomén Soustavy Natura 2000. Tato evropská síť chráněných území se specifickou ochranou musela být v legislativě obou zemí ošetřena také z hlediska posuzování vlivů na lokalitu Natura 2000.

V České republice se po určitém vývoji stabilizoval poměrně komplikovaný systém, kdy posouzení vlivů na soustavu Natura 2000 je součástí procesu EIA, ale obsahuje jednu zásadní anomálii. Standardním výstupem procesu EIA byl vždy soubor podmínek, které se musely splnit a jejichž splnění přispělo k vyloučení, minimalizaci nebo zmírnění negativních vlivů záměru na životní prostředí.

Nyní, pokud má záměr i významné negativní vlivy na soustavu Natura 2000, nelze systém podmínek ke zmírnění nebo odstranění těchto vlivů použít. Je nutné záměr vrátit Oznamovateli, aby ho přepracoval a předložil v jiné variantě.

Porovnání

Na Slovensku je stav, kdy je nutné záměr posoudit také z hlediska vlivů na soustavu Natura 2000, téměř shodný jako u nás (posouzení je součástí procesu EIA) a také metodické postupy posouzení vycházejí z doporučení Evropské komise. Zásadním rozdílem zde ovšem je, že pro zpracování tzv. naturového posouzení není vyžadována zvláštní odborná způsobilost nebo autorizace jako je tomu u nás.

7. Posudek

Uvedení do problematiky

V poslední době velmi diskutovaný institut, který Směrnice EIA nezná. Mělo by jít o nezávislé oponentní posouze-

ní kvality Dokumentace EIA po odborné i formální stránce. Bohužel je to nyní institut, který značně časově prodlužuje proces EIA. Aktuální právní úprava v České republice poměrně zdárně řeší nezávislost zpracovatele posudku na oznamovateli.

Porovnání

Posudek EIA plní úplně stejnou funkci také na Slovensku, ovšem zásadní rozdílem je, že zpracovatel posudku je přímo placen oznamovatelem, přestože ho vždy určuje příslušný úřad. Dalším velkým rozdílem je skutečnost, že na Slovensku není možné Posudek EIA připomínkovat tak, jako je tomu v České republice.

8. Veřejné projednání

Uvedení do problematiky

Institut veřejného projednání (VP), které se připravuje a koná plně v režii příslušného úřadu posuzování vlivů na ŽP (MŽP ČR nebo Krajský úřad) a slouží jako poslední zákonná oficiální instance, podat k záměru připomínky. Obvykle se koná krátce před uplynutím lhůty pro vyjádření k Posudku EIA a všechny vznesené připomínky na VP, i ústně, musí být v rámci procesu EIA vypořádány.

Zajímavým novým a užitečným prvkem v českém EIA zákoně je možnost od VP upustit v případě, kdy k Dokumentaci EIA nebo k Posudku EIA nebylo doručeno žádné odůvodněné nesouhlasné vyjádření.

Porovnání

Obecně slouží institut VP na Slovensku ke stejnému účelu, ale v některých detailech jsou podstatné rozdíly. Ten největší spočívá v tom, že organizací a průběhem VP je ze zákona pověřen Oznamovatel, spolu s obcemi, nikoliv příslušný úřad. Jedná se o velmi zvláštní pojetí, které staví Oznamovatele do nepříjemné pozice (vůči veřejnosti a nevládním organizacím). Dokonce i záznam z VP připravuje spolu s obcemi Oznamovatel a po jeho vypracování jej zasílá příslušnému úřadu.

Za této situace se stává, že na VP nebývá žádný zástupce příslušného úřadu, což je považováno za velmi nešťastné.

9. Délka platnosti stanoviska EIA

Uvedení do problematiky

Jedná se o institut, který byl do národní legislativy obou zemí zaveden až sekundárně, neboť například ve Směrnici EIA zcela chybí. Jde o záležitost, která má vazbu na dvě různé legislativní pojetí – proces EIA, jako součást povolovacího řízení (Německo, Rakousko) a proces EIA, jako samostatný proces před navazujícím povolovacím řízením (ČR, Slovensko).

Konkrétně český EIA zákon z roku 2001 nově zavedl institut délky platnosti stanoviska (§ 10, odst. 3) na dva roky s možností tuto délku prodlužovat, i opakovaně, o další dva roky. Oproti zákonu č. 244/1992 Sb. to byla významná změna, protože podle tohoto „starého“ EIA zákona stanovisko platilo neomezeně dlouhou dobu.

Důvodem bylo zejména nějakým způsobem ošetřit rozdílnou právní koncepci při přípravě staveb v našich zemích, kdy je proces EIA zcela samostatně stojícím procesem a může tak vzniknout situace (a často vznikala), že od vydání sta-

noviska EIA po vydání navazujícího rozhodnutí, nejčastěji územního rozhodnutí, uběhne řada let.

Obecně je omezená platnost stanoviska EIA v našich podmínkách určitě správná, ovšem u rozsáhlých infrastrukturálních staveb, jakými jsou například dálnice a rychlostní silnice, nebylo příliš reálné během období dvou let stihnout zpracovat projektovou dokumentaci pro územní rozhodnutí (DÚR), zahájit inženýrskou činnost (IČ) k získání územního rozhodnutí (ÚR) a zejména podat žádost o ÚR. Tato skutečnost byla proto ošetřena novelou českého EIA zákona, která prodloužila platnost stanoviska EIA na dobu 5-ti let, s možností opakovaného prodloužení o dalších pět let.

Porovnání

Slovenský EIA zákon institut omezené délky platnosti stanoviska EIA obsahuje také (§ 37, odst. 6,7), ovšem délka platnosti je zde tři roky a je možné také opakovaně požádat o prodloužení platnosti stanoviska EIA. Zde na rozdíl od českého zákona pouze o dva roky.

Při prodlužování platnosti stanoviska EIA podle slovenského EIA zákona není, stejně jako u nás, vyžadováno zjišťovací řízení.

Oba národní zákony mají stejně definovaný vztah navazujícího řízení (územní nebo stavební) k délce platnosti stanoviska EIA. V obou případech platí, že pokud je v období platnosti stanoviska EIA zahájeno navazující správní řízení, tak stanovisko neztrácí platnost. Jinak řečeno, platnost stanoviska EIA je tak prodloužena na dobu neomezenou.

10. Postavení procesu EIA vůči navazujícím řízením a závaznost Stanoviska EIA a Závěru zjišťovacího řízení (ZZŘ)

Uvedení do problematiky

Vzhledem k tomu, že proces EIA není veden ve správním řízení, je často diskutována právní závaznost podmínek, které jsou výstupem procesu EIA. V České republice je poměrně jasně v zákoně definováno, že podmínky ze Stanoviska EIA musí být převzaty do rozhodnutí v navazujícím správním řízení a pokud se tomu tak nestane, musí toto daný úřad odůvodnit. Pokud záměr skončí ve zjišťovacím řízení, má závěr zjišťovacího řízení stejnou váhu jako Stanovisko EIA.

Porovnání

Na Slovensku je to podobné a dá se říci, že ještě přísnější. V zákoně je přímo definováno, že povolující orgán nemůže vydat své rozhodnutí bez přiložení Stanoviska EIA (Stanovisko EIA je přímo přílohou územního rozhodnutí) a pokud záměr skončí ve zjišťovacím řízení, tak stejnou váhu zde má formou rozhodnutí vydaný závěr zjišťovacího řízení.

11. Časová náročnost procesu EIA

Uvedení do problematiky

Proces EIA je poměrně časově náročný a i když nepodléhá správnímu řádu, je možné říci, že jeho délka, zvláště u komplikovaných záměrů či dopravních staveb, se pohybuje v rozpětí od 12-ti do 24 měsíců. Jednotlivé procesní části jsou navíc odděleny obdobím (zpracování Dokumentace EIA), které nemá žádné zákonem časově omezené období. Délka procesu vychází zejména z nutnosti dát účastníkům

procesu jednotlivé dokumenty k vyjádření (Oznámení EIA, Dokumentace EIA, Posudek EIA) a pak je samozřejmě čas potřebný pro zpracování výstupních dokumentů (Závěr zjišťovacího řízení, Stanovisko EIA).

Porovnání

Na Slovensku je proces EIA časově stejně náročný jako v České republice. Jednotlivé procesní části a jejich lhůty jsou téměř totožné. Jediný rozdíl je u Posudku EIA, kdy se na Slovensku tento dokument již nezveřejňuje a není možné k němu dávat připomínky, čímž se proces EIA zkrátí.

3. Závěr

Soužití různých národů, společností a také právních systémů v rámci Evropské unie přináší potřebu hledat a najít společnou řeč při řešení problémů také v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí. Směrnice EU, které k tomu přispívají, nejsou vždy absolutním „lékem“ k nalezení kompatibility. K tomu, abychom dosáhli konstruktivního porozumění, je potřeba partnery a jejich právní prostředí poznat, seznámit se s ním a díky tomu společně dojít k cíli.

Předložený článek se snažil představit a porovnat instituty a oblasti posuzování vlivů na životní prostředí, které jsou aktuálně velmi frekventované a k porovnání byla zvolena země, se kterou máme nejvíc společného.

Ze srovnání s procesem EIA na Slovensku je patrné, že rozdíly v legislativě, díky společným kořenům, nejsou zásadní, že pojetí základních institutů je velmi podobné a snad nejzásadnější rozdíl byl shledán pouze u institutu autorizovaných osob, který je na Slovensku pojat zcela jinak.

Literatura a podklady:

PETRŽÍLEK, P. et al. (2002): Předpisy o posuzování vlivů na životní prostředí s komentářem, ARCH, Praha.
 PLOS, J. (2007): Nový stavební zákon s komentářem, Grada Publishing, Praha.
 Projektové dokumentace (DÚR, DSP) a dokumenty z procesů EIA v České republice a na Slovensku.
 Legislativa v oblasti posuzování vlivů na životní prostředí v České republice a na Slovensku.

BIOTECHNOLOGICKÉ PŘÍPRAVKY POUŽÍVANÉ V CHOVECH PRASAT A DRŮBEŽE PRO SNÍŽENÍ EMISÍ AMONIAKU A ZÁPACHU

Petr Zajíček, Jaroslava Malířová

Ing. Petr Zajíček

Ministerstvo zemědělství České republiky

Těšnov 17, 110 00 Praha 1

e-mail: petr.zajicek@mze.cz

Ing. Jaroslava Malířová

CENIA, Česká informační agentura životního prostředí

Litevská 1174/8, 100 05 Praha 10

e-mail: jaroslava.malirova@cenia.cz

Abstract

The question of practical use of biotechnological products for ammonia emission reduction is very complicated. This article addresses all the suppliers of biotechnological products to participate on development and continuous updating of register of biotechnological products suitable for IPPC process.

Contact: jaroslava.malirova@cenia.cz

Klíčová slova:

biotechnologické přípravky, chov prasat a drůbeže

Úvod

Vyzýváme všechny dodavatele biotechnologických přípravků k účasti na tvorbě tohoto seznamu a podání informací o nových přípravcích na trhu k jeho průběžné aktualizaci.

Kontakt: jaroslava.malirova@cenia.cz

Metodika

Aktualizované vydání v rámci pomoci a podpory procesu IPPC - SRPEN 2011 – předkládá CENIA ve spolupráci s Oddělením environmentálního a technologického rozvoje MZe (Odbor bezpečnosti potravin) a dodavateli biotechnologických přípravků.

V zemích EU jsou v chovech prasat používány biotechnologické přípravky s různým mechanismem účinků do krmení, napájení, kejdy v podroštových prostorech, ve skladech, na podestýlku, rošty ve stájích a do odpadních vod. Některé biotechnologické přípravky jsou používány i pro jiné kategorie prasat než je primární oblast jejich použití a některé biotechnologické přípravky určené primárně pro chovy drůbeže jsou používány i v chovech prasat.

Rovněž v chovech drůbeže jsou používány biotechnologické přípravky s různým mechanismem účinků do krmení, napájení, podestýlky ve stájích, na hnojištích a do odpadních vod. Některé biotechnologické přípravky určené primárně pro chovy prasat jsou používány i v chovech drůbeže.

Obchodní název	Oblast použití	Dávkování a poznámky
Amalgerol Classic	Krmení a napájení	200 - 400 ml/1000 l vody
Amalgerol Classic	Kejda v podroštových prostorech	1000 ml/3 m ³ kejdy
Ammo-Go liquid	Kejda v podroštových prostorech a ve skladech	20 - 50 ml/m ³
AROMEX-ME Plus	Krmení	100 g/t krmiva
AROMEX-SOLID Plus	Krmení	NA
BELFEED	Krmení	100 g/t krmiva
Bio – Algeen Biopolym	Krmení a napájení	500-600 g/t krmiva nebo 1000- 1500 ml/t krmiva
Bio – Algeen G-40	Kejda v podroštových prostorech	200-400 ml/1 000 l vody
Cabanin CS powder	Krmení	1-2 kg/t krmiva

Cabanin CSF liquid	Napájení	1-3 l/1 000 l vody
Cobiotex 5000	Krmení	NA
De-Odorase	Krmení	100 g/t krmiva
Diarstop	Krmení	1-3 kg/t krmiva
DIGESTAROM	Krmení	selata 300g/t krmiva, prasnice a výkrm 150g/t krmiva
ENVIRO-Plus	Krmení	100 g/t krmiva
FRESTA F CONC.	Krmení	250 g/t krmiva
HOMOGEN	Kejda v podroštových prostorech	NA
MEX – Yucca DRY	Krmení	60-120 g/t krmiva
Nor-Guard AV powder	Krmení	400-600 g/t krmiva
Norponin BS liquid	Kejda v podroštových prostorech a ve skladech	20-50 ml/100 m ²
Nor-Spice AB powder	Krmení	150-400 g/t krmiva
Nor-Spice C liquid	Postřik na rošty a podestýlku	20-50 ml/m ³
NSOAB9	Krmení	3-5 kg/t krmiva
PROBIO K 2	Sklady kejdy	-
Quiponin BS liquid	Kejda v podroštových prostorech a ve skladech	20-50 ml/m ³
Quiponin S	Krmení	75-150 g/t krmiva
Realdyme	Krmení	5-20 kg/t krmiva
Sannisty	Rošty ve stájích	100-150 g/25 m ²
SECHE - ETABLE	Rošty ve stájích	100 g/m ³ kejdy
SEKOL - JALKA	Rošty ve stájích	2,5 kg/1 250 m ² 1x měsíčně
SEKOL-JALKA	Sklady kejdy	2,5 kg/1 250 m ² 1x měsíčně
Selacid Green Growth	Krmení	1-6 kg/t krmiva
STOPPOLL AGRO	Sklady kejdy	15 kg/1 000 m ³ 1. týden, 9 kg/1 000 m ³ 2. týden, 3 kg/1 000 m ³ 3. - 8. týden a každý další 4. týden
Xtract™	Krmení	100 g/t krmiva
BioAktiv	Krmení, napájení, rošty ve stájích, stáje, sklady kejdy a hnoje, odpadní vody	200 g/t krmné směsi nebo t sušiny u tekutého krmiva 1 kg/20 000 l napájecí vody 50 g/10-13 l vody u roštů 2-3 g/ks/týden u selat, prasat na výkrm, prasnic ve stájích 1 – 1,5 kg/1 000 l vody/100 m ³ kejdy 1 – 1,5 kg/200 l vody/100 m ³ hnoje 1 kg/300 m ³ odpadní vody, poté 1 kg/500 – 800 m ³ odpadní vody každých 10 dní
AS-AKTIV	Odpadní vody	0,25 l 3-5x v týdenních intervalech dle stavu znečištění, poté 1x měsíčně

Tab.1: Přehled biotechnologických přípravků používaných v chovech prasat v ČR

Obchodní název	Oblast použití	Dávkování a poznámky
AEN	Krmení	250 g/t krmiva
AEN - SP	Krmení	250 g/t krmiva
Amalgerol Classic	Krmení a napájení	200-400 ml/1000 l vody
Ammo-Go liquid	Podestýlka ve stájích a hnojiště	20-50 g/m ³
AVIZYME 1300 + PHYZYME XP	Krmení	500 g/t krmiva
AVIZYME 1302	Krmení	500 g/t krmiva
BELFEED	Krmení	100 g/t krmiva
Biacid	Krmení	1 kg/t krmiva
Bio – Algeen Biopolym	Krmení a napájení	1 000-1 500 ml/t krmiva
BIOSTRONG 510	Krmení	150 g/t krmiva
Cabanin CS powder	Krmení	1-2 kg/t krmiva
Cabanin CSF liquid	Napájení	1-3 l/1 000 l vody
Cobiotex 5000	Hnojiště	50-100 l roztoku/10 m ³ (roztok 100 g/50-100 l vody s max. 3 ppm aktivního chlóru)
De-Odorase	Krmení	100 g/t krmiva
DIGESTAROM	Krmení	150 g/t krmiva
Diarstop	Krmení	1-3 kg/t krmiva
ENVIRO-Plus	Krmení	100 g/t krmiva
KEMZYME	Krmení	175 g/t krmiva
MEX – Yucca DRY	Krmení	60 g/t krmiva
Nor-Guard AV powder	Krmení	400-600 g/t krmiva
Norponin BS liquid	Podestýlka ve stájích a hnojiště	20-50 g/m ³
Nor-Spice AB powder	Krmení	150-400 g/t krmiva
Nor-Spice C liquid	Podestýlka ve stájích	20-50 g/100 m ³
NSOAB9	Krmení	3-5 kg/t krmiva
Nutrikem P Dry	Krmení	1 kg/t krmiva
Oxygenátor	Hnojiště	1 kg/80-100 t + 1 l Liquidu
OXYHUMOLIT	Podestýlka ve stájích	0,8-0,9 kg/m ² plochy
Quiponin BS liquid	Podestýlka ve stájích a hnojiště	20-50 g/m ³
Quiponin S	Krmení	75-150 g/t krmiva
Realdyme	Krmení	5-20 kg/t krmiva
SANGROVIT	Krmení	30 g/t krmiva
Sannisty	Podestýlka ve stájích	1 kg/80 t + 1 l Liquidu
Selacid Green Growth	Krmení	1-6 kg/t krmiva
VERMISTIMUL	Podestýlka ve stájích	20 ml/m ²
Xtract™	Krmení	100 g/t krmiva
BioAktiv	Krmení, napájení, sklady hnoje, odpadní vody	350 g/t krmné směsi 1 kg/20 000 l napájecí vody 1 - 1,5 kg/200 l vody/100 m ³ hnoje 1 kg/300 m ³ odpadní vody, poté 1 kg/500 – 800 m ³ odpadní vody každých 10 dní
AS-AKTIV	Odpadní vody	0,25 l 3-5x v týdenních intervalech dle stavu znečištění, poté 1x měsíčně

Tab.2: Přehled biotechnologických přípravků používaných v chovech drůbeže v ČR

Použitá literatura

- RIIS A. L.: New Standards for Odour Emissions from Pig Facilities in Denmark. Workshop on Agricultural Air Quality Washington DC, June 2006
- YAMAMOTO A., UMEMOTO E., ITOH M., MATSUI M., FUJIMURA N. and FURUYA S.: Reduction of ammonia emission from growing pig rooms by feeding a lower protein diet supplemented with apple pomace, *Animal Science Journal*, Volume 73 Page 505 - December 2002, Volume 73 Issue 6
- COLINA J.J., LEWIS A.J., MILLER P.S., FISCHER R.L. (2001). Dietary manipulation to reduce aerial ammonia concentrations in nurser pig facilities. *J. Anim. Sci*, 79; 3096-3103.
- MC CRORY D.F., HOBBS P.J.: Additives to Reduce Ammonia and Odor Emissions from Livestock Wastes: A Review. *J. Environ. Qual.* 2001 30: 345-355.
- JOHNSON D., CHAPMAN R., MASSÉ D., TOPP E.: Evaluation of Commercial Odor Control Agents for Suppressing *Escherichia coli* in Swine Manure Slurry. *J. Environ. Qual.* 2002 31: 2120-2123.
- PANETTA D. M., POWERS W. J., LORIMOR J. C.: Management Strategy Impacts on Ammonia Volatilization from Swine Manure. *J. Environ. Qual.* 2005 34: 1119-1130.
- ENDER K., KUHN G., NURNBERG K., JACQUES K.A. (1996): Effect of *Yucca schidigera* extract on performance, carcass evaluation and skatole content of fattening boars. *J. Anim. Sci*, 74, (Suppl. 1): 47.
- LOUGHRIN J. H., SZOGI A. A., VANOTTI M. B.: Reduction of Malodorous Compounds from a Treated Swine Anaerobic Lagoon. *J. Environ. Qual.* 2006 35: 194-199.
- CONN K. L., TOPP E., LAZAROVITS G.: Factors Influencing the Concentration of Volatile Fatty Acids, Ammonia, and Other Nutrients in Stored Liquid Pig Manure. *J. Environ. Qual.* 2007 36: 440-447.
- LINGSHUANG C., KOZIEL J. A., LIANG Y., NGUYEN A. T., XIN H.: Evaluation of Zeolite for Control of Odorants Emissions from Simulated Poultry Manure Storage. *J. Environ. Qual.* 2007 36: 184-193.
- MILID, D., TOFAND, A.*, VUDEMILO, M.*VENGLOVSKF, J.**; ONDRAŠOVIČOV, O.: The performance of natural zeolite as a feed additive in reducing aerial ammonia and slurry ammonium ion concentration in the pig farm nursery. Published in *J Environ Qual* 35:1297-1308 (2006), 677 S. Segoe Rd., Madison, WI 53711 USA
- VUČEMILO M., TOFANT A., PAVIČIĆ Ž.: Effect of two different food additives on reduction of gas air pollutants in pig fattening units, International workshop on GREEN PORK PRODUCTION May 25-27, 2005 Paris, France
- OGINK N.W., AARNINK A.J.: Managing emissions from swine facilities: current situation in the Netherlands and Europe - Proceedings of the University of Illinois Pork Industry Conference, 2003
- CLARK O. G., MOEHN S., EDEOGU I., PRICE J., LEONARD J.: Manipulation of Dietary Protein and Nonstarch Polysaccharide to Control Swine Manure Emissions. *J. Environ. Qual.* 2005 34: 1461-1466.
- DE LAUNE P. B., MOORE, DANIEL Jr., T. C., LEMUNYON J. L.: Effect of Chemical and Microbial Amendments on Ammonia Volatilization from Composting Poultry Litter. *J. Environ. Qual.* 2004 33: 728-734.
- THOMPSON R. B., MEISINGER J. J.: Management Factors Affecting Ammonia Volatilization from Land-Applied Cattle Slurry in the Mid-Atlantic USA. *J. Environ. Qual.* 2002 31: 1329-1338.
- SUTTON A.L., KEPHART K.B, VERSTEGEN M.W.A, CANH T.T., HOBBS P.J. (1999): Potential of reduction of odorous compounds in swine manure through diet modification. *Journal of Animal Science*, 77, p. 430-439.
- LIM T.-T., HEBER A. J., NI J.-Q., SUTTON A. L., SHAO P.: Odour and Gas Release from Anaerobic Treatment Lagoons for Swine Manure. *J. Environ. Qual.* 2003 32: 406-416.
- The effectiveness of feed additives to the pig diet in reducing odour emissions
G. Bonazzi *(1), C. Fabbri (1), D. Sassi (1), L. Valli (1), G. Della Casa (2) Poster conference International workshop on GREEN PORK PRODUCTION May 25-27, 2005 Paris, France

RUBRIKA O PROCESECH EIA A IPPC SE V TOMTO ČÍSLE ÚZAVÍRÁ POPISEM ZÁVĚREČNÉ FÁZE PROCESU EIA A POPISEM PODMÍNEK PŘI UKONČENÍ PROCESU IPPC

PROCES POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – STANOVISKO EIA

JUDr. Libor Dvořák

Jedním z charakteristických rysů české právní úpravy posuzování vlivů záměrů na životní prostředí je fakt, že tento proces je samostatnou a současně specificky upravenou procedurou, která předchází samotným povolovacím procesům (územní řízení, stavební řízení apod.), a tudíž není jejich součástí. Výjimku představuje pouze dílčí úprava propojení EIA s územním řízením zakotvená v § 91 stavebního zákona.

Proces EIA ve smyslu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí je zakončen vydáním **stanoviska**. Podkladem pro jeho vydání jsou veškeré předchozí dokumenty zpracované (pořízené) v procesu EIA, tj. dokumentace (oznámení), posudek a dále veřejné projednání (lépe řečeno zápis z veřejného projednání) a vyjádření uplatněná jednak k dokumentům a jednak na veřejném projednání.

Protože účelem procesu EIA je získat objektivní **odborný podklad** pro následná správní rozhodnutí (§ 1 odst. 3 zákona), je stanovisko nejdůležitějším výstupem celého procesu a nelze bez něj vydat následné povolující rozhodnutí. Novější judikatura Nejvyššího správního soudu vykládá tento pojem poměrně široce a zahrnuje pod něj například i závazná stanoviska ve smyslu zákona o ochraně přírody a krajiny (souhlas k zásahu do krajinného rázu, závazná stanoviska k některým činnostem ve zvláště chráněných územích).

Správním úřadem vydávajícím navazující správní rozhodnutí bývá nejčastěji obecný stavební úřad vydávající územní rozhodnutí. V mnoha případech, zejména u změn záměrů, se však územní povolení nevydává. Potom je stanovisko podkladem přímo pro stavební povolení. U mnohých záměrů nevydává navazující správní rozhodnutí obecný stavební úřad, ale orgán jiný – báňský úřad podle horního zákona, vodoprávní úřad podle vodního zákona, Státní úřad pro jadernou bezpečnost podle atomového zákona či speciální stavební úřad – silniční správní úřad, drážní správní úřad či Úřad pro civilní letectví. Stanovisko je rovněž podkladem pro vydání integrovaného povolení, které je nezbytné pro provoz zařízení podle zákona č. 76/2002 Sb.

Správní úřad, který rozhoduje v následním správním řízení, je povinen brát při svém rozhodování v úvahu obsah stanoviska. Podmínky a požadavky stanoviska týkající se ochrany životního prostředí zahrnuje do svého rozhodnutí, a to formou podmínek rozhodnutí. Zákon však v tomto případě není postaven na plné věcné závaznosti stanoviska, tj. umožňuje správnímu úřadu určitou podmínku ze stanoviska nepřevzít, resp. převzít ji pouze zčásti. V takovém případě je však vždy povinen uvést důvody takového postupu.

Odchylná pravidla jsou stanovena pro záměry, které mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovliv-

nit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Záměr lze v těchto případech povolit pouze tehdy, pokud nebude mít významný negativní vliv na příznivý stav předmětu ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.

Náležitosti stanoviska jsou uvedeny v příloze č. 6 k zákonu. V závěru stanoviska je uvedena nejdůležitější část, tj. stanovisko příslušného úřadu z hlediska přijatelnosti vlivů záměru na životní prostředí s uvedením podmínek pro realizaci záměru, popřípadě zdůvodnění nepřijatelnosti záměru. V praxi bývá toto stanovisko formulováno jako souhlasné s podmínkami (ve většině případů) nebo nesouhlasné.

Lhůta pro vydání stanoviska se odvozuje od uplynutí lhůty pro vyjádření k posudku a činí 30 dnů. Po vydání stanoviska je příslušný úřad povinen zaslat jej oznamovateli, dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávním celkům a současně musí zajistit zveřejnění stanoviska – zejména na internetu a na úřední desce.

Platnost stanoviska je časově omezena s tím, že pětiletá lhůta se přerušuje, pokud je zahájeno navazující správní řízení. Platnost stanoviska může být (i opakovaně) prodloužena o 5 let, pokud oznamovatel písemně prokáže, že nedošlo k podstatným změnám realizace záměru, podmínek v dotčeném území, k novým znalostem souvisejícím s věcným obsahem dokumentace a vývoji nových technologií využitelných v záměru.

PŘECHOD A ZÁNİK INTEGROVANÉHO POVOLENÍ, POVINNOSTI PROVOZOVATELE ZAŘÍZENÍ

Kolektiv pracovníků oddělení integrované prevence a IRZ MŽP

Shrnutí

Účelem článku je přístupnou formou seznámit čtenáře s postupem se specifickými situacemi v oblasti zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, které nesouvisí přímo s povolovacím procesem. Jedná se konkrétně o vymezení obecných povinností provozovatelů, přechod integrovaného povolení z provozovatele na jeho právního nástupce a zánik integrovaného povolení.

Summary

The purpose of this article is to present specific procedures in the area regulated by the act No. 76/2002 Coll. on integrated prevention, which are not directly related to the integrated permitting process. It deals namely with basic obligations of the operator of an installation, the transfer of an integrated permit to the legal successor of the operator and the extinguishment of an integrated permit.

Základní povinnosti provozovatele zařízení

Pokud provozovatel již integrovaným povolením podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů, disponuje, definují jeho povinnosti závazné podmínky integrovaného povolení (včetně dokumentů, které jsou integrovaným povolením schváleny, např. provozní řády, havarijní plány apod.) a také v obecnější rovině zákon o integrované prevenci – konkrétně § 16.

V první řadě je obecně stanoveno, že provozovatel zařízení je povinen provozovat zařízení v souladu s integrovaným povolením. Této povinnosti odpovídá i příslušné sankční ustanovení v § 37. Horní hranice sankce je 7 000 000 Kč.

Provozovatel je dále povinen ohlásit úřadu plánovanou změnu v provozu zařízení. Povinnost ohlásit plánovanou změnu je jednou ze základních podmínek řádného výkonu přezkumné činnosti podle § 18 a 19 zákona. Ohlášení změny je totiž jedním z důvodů, kdy povolující úřad provádí přezkum závazných podmínek integrovaného povolení. Výsledky přezkumu mohou vést k uložení nápravných opatření podle § 19 zákona. Institut ohlašování změny vytváří pravidelnou vazbu mezi činnostmi provozovatele a příslušnými správními úřady.

Provozovatel má povinnost spolupracovat s příslušnými správními úřady při kontrole dodržování podmínek integrovaného povolení a při přezkumu. Předmětná povinnost v praxi může znamenat zejména umožnění vstupu na dotčené nemovitosti nebo do dotčených nemovitostí, poskytnutí potřebných údajů, dokladů a ústní, popřípadě písem-

ná vysvětlení týkající se předmětu kontroly, umožnění provedení zkoušky a odebírání vzorků, měření emisí, průtoků apod. a umožnění pořizování dokumentace. Za porušení dané povinnosti lze uložit pořádkovou pokutu v maximální výši 100 000 Kč, kterou je možné udělovat opakovaně. Maximální úhrnná částka takto uložených pokut je 1 000 000 Kč.

Další povinnost se váže k ohlašování všech mimořádných situací, havárií zařízení a havarijních úniků znečišťujících látek ze zařízení do životního prostředí. Tato povinnost je navázána na režim zákona o prevenci závažných havárií nebo např. vodního zákona. Plnění této povinnosti představuje důležitý podklad pro efektivní a rychlou reakci správních orgánů v případě ohrožení životního prostředí, potažmo lidského zdraví.

Provozovatel je povinen vést evidenci údajů o plnění závazných podmínek provozu integrovaného povolení. Zákon o integrované prevenci uvádí, že to má být způsobem a formou stanovenou prováděcím právním předpisem, nicméně takový prováděcí předpis nebyl vydán a je nutné se řídit stanovenými podmínkami v jednotlivých integrovaných povoleních. Tyto podmínky si navrhuje sám provozovatel, musí však respektovat minimální požadavky ze složkové legislativy.

Podle vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 554/2002 Sb., kterou se stanoví vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění, je žadatel povinen v žádosti uvést kromě jiného popis dosavadních a uvažovaných opatření k měření a monitorování emisí vypouštěných do životního prostředí a v rámci návrhu závazných podmínek provozu zařízení pak opatření, podmínky a postupy v rozsahu § 13 odst. 4 zákona (tj. minimální zákonný rozsah závazných podmínek včetně postupu vyhodnocování plnění podmínek integrovaného povolení a povinnosti předkládat úřadu údaje požadované k ověření shody s integrovaným povolením) včetně jejich časového plnění a dále návrh závazných podmínek, pokud jde o monitoring emisí a přenosů, specifikace metodiky měření a jeho frekvence a údajů o vedení záznamů o monitorování.

Kromě těchto povinností je možné zmínit povinnost plnit výzvy úřadu a opatření k nápravě, která navazují na přezkumnou činnost úřadu, pokud jsou uložena.

Přechod integrovaného povolení

V případě přechodu integrovaného povolení, resp. převodu zařízení přecházejí práva a povinnosti z integrovaného povolení na právního nástupce provozovatele zařízení a jsou pro něj závazná. Přechod integrovaného povolení

je relevantní pro případy přeměn obchodních společností, prodeje podniku/zařízení, ale též pro případy rozdělení zařízení na 2 či více částí, kdy jedna či více částí zůstávají kapacitně či výrobní činností v režimu integrované prevence.

Právní nástupce provozovatele se určuje např. podle obchodního zákoníku, protože sám zákon o integrované prevenci tento aspekt blíže neupravuje. Právním nástupcem je i např. osoba, která se stala vlastníkem zařízení na základě kupní smlouvy, smlouvy o prodeji části podniku, nebo nájemce zařízení.

Právní nástupce má podle § 17 povinnost oznámit povolujícímu úřadu přechod integrovaného povolení do 10 dnů ode dne účinnosti převodu nebo přechodu práv a povinností podle zvláštního právního předpisu, např. obchodního zákoníku. Oznámení by mělo obsahovat informaci o datu účinnosti převodu, identifikaci právního nástupce (např. firmu, právní formu, adresu, IČ, DIČ, výpis z obchodního rejstříku a kontakt) a nabývací titul. Tímto titulem může být např. kupní smlouva, nájemní smlouva, smlouva o prodeji podniku nebo jeho části či smlouva o nájmu podniku. Čestné prohlášení nelze považovat za dostatečný doklad. Podle okolností konkrétního případu mohou být pro prokázání nabytí účinnosti převodu nebo přechodu práv a povinností spojených se zařízením relevantní i další dokumenty, např. výpis z obchodního rejstříku či výpis z katastru nemovitostí.

Zánik integrovaného povolení

Zánik integrovaného povolení nastává v případech, vyjmenovaných v § 20 zákona o integrované prevenci. Jedná se o:

- zánik provozovatele zařízení bez právního nástupce (ve smyslu zvláštních právních předpisů – např. obchodního zákoníku),
- nevyužívání integrovaného povolení bez vážného důvodu po dobu delší 8 let,
- ukončení provozu zařízení poté, co byly splněny všechny podmínky integrovaného povolení spojené s ukončením provozu zařízení.

Samotným ukončením provozování průmyslové činnosti povinnost dodržovat integrované povolení nekončí. I když zařízení není delší dobu provozováno, integrované povolení může být stále v platnosti. Provozovatel je tak povinen plnit uložené povinnosti např. v oblasti monitoringu, odstranění kontaminace místa provozu či demontáže technologie a to i v případě, že nehodlá zařízení již provozovat - integrované povolení zaniká pouze ve výše uvedených případech.

Zánik integrovaného povolení je potvrzen formou sdělení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Sdělení vydává úřad, který vydal integrované povolení, a měl by mu předcházet přezkum v místě provozu zařízení, aby bylo ověřeno, že jsou splněny všechny podmínky integrovaného povolení související s ukončením provozu.

AKTUÁLNÍ INFORMACE K REVIZI BREF „VÝROBA ŽELEZA A OCELI“

Jan Kolář

Mgr. Jan Kolář
CENIA, Česká informační agentura životního prostředí
Litevská 1174/8
100 05 Praha 10
e-mail: jan.kolar@cenia.cz

Abstract

Best Available Techniques Reference Document on the Production of Iron and Steel (December 2001) has been revised in 2006 – 2011. The revision process, the key changes and latest developments concerning the revision are described in this article.

Klíčová slova:

BAT, BREF IS, IED, revize, závěry o BAT

Úvod

Referenční dokument o nejlepších dostupných technikách při výrobě železa a oceli prošel v letech 2006 až 2011 revizí, která kromě standartních úprav a aktualizací zahrnovala v jejím závěrečném období také vytvoření návrhu tzv. „závěrů o BAT“ dle požadavků nové směrnice o průmyslových emisích. Dále je popsán průběh revize a shrnuty její hlavní aspekty.

Průběh revize

Revize referenčního dokumentu o nejlepších dostupných technikách při výrobě železa a oceli (BREF IS) byla zahájena koncem roku 2006. Úvodní jednání mezinárodní technické pracovní skupiny (TWG) k revizi BREF IS se uskutečnilo v Seville ve dnech 25. – 27. 9. 2006. Zástupcem ČR v TWG je Ing. Vladimír Toman (Hutnictví železa, a.s.). Na základě připomínek k původní verzi BREF IS z prosince 2001, k jejichž zaslání byli členové TWG na tomto jednání vyzváni, byl v únoru 2008 zpracován první návrh (draft 1) revidovaného BREF IS. Následně probíhalo druhé kolo připomínkování, jehož výstupem byla první verze druhého návrhu (draft 2) revidovaného BREF IS z července 2009. V termínu do 25. 9. 2009 byla následně připomínkována první verze druhého návrhu revidovaného BREF. Celkem bylo uplatněno 1385 připomínek, z toho asi 60 z ČR. Oproti původnímu rozsahu (383 stran) měla tato verze 594 stran. Po zpracování připomínek byla v lednu 2010 připravena druhá verze druhého návrhu revidovaného BREF. Ve dnech 22. – 26. 2. 2010 proběhlo v Seville jednání nad finální verzí BREF. Po tomto jednání byla druhá verze druhého návrhu revidovaného BREF ještě aktualizována (duben 2010, říjen 2010).

Na základě aktuální verze návrhu revidovaného BREF (říjen 2010) byl vytvořen návrh „závěrů o BAT“, který byl připomínkován v dubnu 2011 (celkem 262 připomínek). Po zpracování závěrů o BAT byl v červnu 2011 zaslán k připomínkám (celkem 219) konečný návrh (final draft)

revidovaného BREF IS. Na jednání fóra podle článku 13 směrnice o průmyslových emisích (IED), které se v Bruselu uskutečnilo 13. 9. 2011, byly diskutovány závěrečné připomínky členských států ke konečnému návrhu (final draft) revidovaného BREF IS. Závěry o BAT budou schváleny Evropskou komisí v listopadu 2011.

Hlavní aspekty revize

V BREF IS jsou popsány nejlepší dostupné techniky (BAT) pro aglomerační a paletizační závody, koksovny, vysoké pece, kyslíkové konvertory a elektrické obloukové pece (včetně odlévání). Základní struktura BREF se při revizi nijak nezměnila. Jednotlivé kapitoly jsou členěny do tří podkapitol:

- používané postupy a techniky,
- současné úrovně emisí a spotřeb,
- techniky zvažované při stanovení BAT.

Nově je definována kapitola č. 2 – Obecné postupy a techniky, která shrnuje energetické a materiálové hospodářství a obecné techniky zvažované při stanovení BAT pro výrobu železa a oceli. Součástí revidovaného BREF IS je nově také kapitola č. 11 – „Emerging techniques“, která popisuje nově vyvíjené techniky s možností využití při výrobě železa a oceli.

Do BREF IS je nově zařazena kapitola č. 6 – Závěry o BAT pro výrobu železa a oceli. Závěry o BAT definuje článek 3, odst. 12 IED jako „dokument obsahující části referenčního dokumentu o BAT stanovící závěry o nejlepších dostupných technikách, jejich popis, informace k hodnocení jejich použitelnosti, úrovně emisí spojené s nejlepšími dostupnými technikami, související monitorování, související úrovně spotřeby a případně příslušná sanační opatření“. Článek 14, odst. 3 IED uvádí, že „při stanovení podmínek povolení se jako reference použijí závěry o BAT.“ Po projednání závěrů o BAT na setkání fóra podle článku 13 IED a jejich schválení Evropskou komisí se při stanovování podmínek integrovaných povolení bude vždy vycházet za závěrů o BAT. Závěry o BAT budou přeloženy do všech jazyků členských států EU.

Závěr

Po schválení závěrů o BAT Evropskou komisí, které je plánováno na listopadu 2011, bude vydán revidovaný BREF IS.

Použitá literatura

Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Iron and Steel Production, Draft version (24 June 2011) issued for the opinion of the IED Article 13 Forum

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU, ze dne 24. listopadu 2010, o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění)

ZAMĚŘENÍ ČASOPISU

Časopis je zaměřen na problematiku technické ochrany životního prostředí ve vztahu k posuzování vlivů na životní prostředí, strategickému posuzování a integrované prevenci a omezování znečištění včetně zaměření na jednotlivé složky životního prostředí a ochranu veřejného zdraví.

INSTRUKCE PRO AUTORY

Název (Times New Roman, tučně, velikost písma 14)

BIOPLYN – ZDROJ ENERGIE NEBO EKOLOGICKÝCH PROBLÉMŮ

Zdeněk Pastorek

vynechat řádek, adresa autora, kontakt

(Times New Roman, kurzíva, velikost písma 12)

Ing. Zdeněk Pastorek, CSc.

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.,

Praha 6 – Ruzyně

e-mail: zdenek.pastorek@vuzt.cz

Abstrakt

vynechat řádek, v anglickém jazyce

(Times New Roman, velikost písma 10, max. 10 řádků) neformátovat text

Klíčová slova: (Times New Roman, kurzíva, max. počet 7)

Úvod

Metodika

Analýza

Dosažené výsledky

Doporučení a závěr

Použitá literatura (Times New Roman, velikost písma 12), seřadit podle abecedy

ŘÍHA, J. Regionální operační programy, nejistoty a rizika. In: Odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva, roč. VI, č. 1, s. 21–23. ISSN 1213-7057. URL: <http://www.mvcr.cz/casopisy/112/2007/leden/index.html>

Obr., Graf, Foto, Tab.

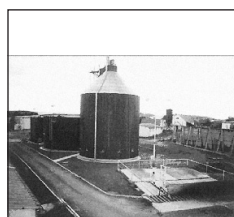
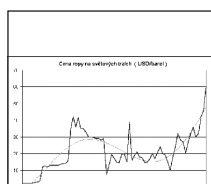
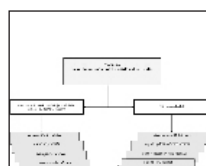

Foto 1: Zemědělská bioplynová stanice Trhový Štěpánov

Graf 1: Vývoj cen ropy (podle údajů Eurostatu)

Obr. 1: Rozdělení druhů biomasy jako zdroje energie a průmyslových surovin

Zdroj	Celková roční emise amoniaku
Velký zdroj znečišťování	nad 5 t NH ₃ . rok ⁻¹
Střední zdroj znečišťování	5 – 10 t NH ₃ . rok ⁻¹
Malý zdroj znečišťování	do 5 t NH ₃ . rok ⁻¹

Tab. 2: Nový způsob kategorizace zemědělských zdrojů (Zdroj: nařízení vlády č. 615/2006 Sb.)

Příklady citací:

Monografická publikace

KOSEK, Jiří. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0.

Části a stati v monografiích

Kapitoly v knize – jeden autor

KOSEK, J. Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0. Kapitola 12, Kaskádové styly dokumentu, s. 177–199.

Kapitoly v knize – různí autoři

TOMAN, M. – KREJČÍ, J. Imunita proti infekci. In Veterinární imunologie. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. Kapitola 4, s. 153-229.

Příspěvek ve sborníku

URBAN, Rudolf. Možné přístupy k objektivizaci výdajů v resortu obrany. In Objektivizace výdajů z veřejných rozpočtů. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného katedrou veřejné ekonomie EDF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie. Brno: Masarykova univerzita v Brně. Ekonomicko správní fakulta. Katedra veřejné ekonomie, 1997. Část 4. Obrana a životní prostředí. s. 265–271.

Seriálová publikace

CHIP: magazín informačních technologií. Praha: Vogel, 1990–. ISSN 1210-0684.

Články v seriálových publikacích

VAN DER VET, P. E. – MARS, N. J. I. Condocet query engine: an engine for coordinated index terms. Journal of the American society for information science, May 1999, vol. 42, no. 6, s. 485–492.

Elektronické zdroje

V případě elektronických zdrojů je třeba uvést také povinné údaje:

Druh média (nosiče) – u online seriálu, programu a databázi. Podle normy ISO 690-2e by tento údaj měl být i u všech dalších online zdrojů (www stránek, dokumentu na FTP apod.)

[online]

[CD-ROM]

[disketa 3,5"]

Přístup ke zdroji – u všech on-line dokumentu povinný údaj.

URL <<http://www.willey.com>>

<<http://www.willey.com>>

Dostupné z: <http://www.willey.com>